

“Глобальні бібліотеки” в Україні

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

КВІТЕНЬ-ТРАВЕНЬ 2008

Командна робота і зобов'язання перед Україною завдяки широкомасштабному дослідженню “Оцінювання потреб бібліотек”

11-12 березня в Києві IREX спільно з Українською бібліотечною асоціацією (УБА) провели семінар, який розпочав широкомасштабний процес оцінювання потреб публічних бібліотек України. Цей аналіз проходив у рамках етапу планування програми “Глобальні бібліотеки”. Понад 120 спеціалістів бібліотечної сфери і представників IREX зібралися на семінарі, щоб розпочати підготовку до проведення дослідження.

Метою цього дослідження був збір основних даних про стан українських бібліотек, про існуючу інфраструктуру та наявне обладнання, про інформацію й навчання, яких потребують бібліотекарі та населення. Протягом наступних місяців IREX розроблятиме план впровадження проекту по всій країні, і саме результати цього дослідження стануть його основою. Цього літа Фондації Біла та Мелінди Гейтс повинен бути

представлений вищезгаданий план впровадження програми, де будуть подані рекомендації щодо розширення доступу населення до Інтернету по всій Україні, а також ітиметься про перешкоди і ймовірні шляхи їх подолання.

У зборі інформації погодилися взяти участь бібліотечні системи 25-и регіонів України. Присутні на зустрічах директори бібліотек вирішили, що замість того, щоб опиратися на вибіркові дані, краще зібрати інформацію про всі бібліотеки України, яких приблизно 18 тисяч. У відповідь на цю вражаючу завзятість та відданість своїй справі співробітники IREX зробили відповідні зміни у плані логістики і бюджеті, щоб покрити певні адміністративні витрати, пов'язані з цим широкомасштабним дослідженням.

Всього було 26 регіональних команд, кожна з яких складалася з 5-и членів: директор обласної бібліо-

теки чи його заступник контролював процес, методисти бібліотеки застосовували на практиці відповідні знання з методології збору інформації і її аналізу, також був спеціаліст з інформаційних технологій, координатор програми і співробітник IREX. Кожна команда розіслала анкети усім бібліотекам в регіоні, а потім збрала відповіді. Крім того, кожна група відвідала 10 бібліотек у вибіркових населених пунктах, щоб перевірити точність наданої інформації, поспілкуватися з місцевими посадовцями і населенням та розказати їм про проект, провести фокус-групи і визначити потреби громади, які можна задовольнити за допомогою програми надання публічного доступу до Інтернету.

Спершу виникали проблеми, пов'язані з інфраструктурою, відсутністю телефонного зв'язку і ненадійністю поштового. Проте, не зважаючи на важкодоступність деяких бібліотек, попередні звіти регіональних команд засвідчують, що майже всі бібліотеки країни надали необхідну інформацію. Всі результати збиратимуться протягом травня у Києві, а підсумки про стан української бібліотечної системи стануть відомі у червні.■

У цьому випуску:

АНАЛІЗ ПОТРЕБ	1
НАС ПІДТРИМУЮТЬ ОБЛАСНІ ТА МІСЬКІ ЧИНОВНИКИ	2
ЗАСІДАННЯ ЕКСПЕРТНОЇ РАДИ	3

IREX
WWW.IREX.ORG

Влада в Житомирській та Тернопільській областях підтримує ідею надання вільного доступу до Інтернету

Намагаючись виміряти зацікавленість місцевих урядів у забезпеченні публічного доступу до Інтернету і їхню готовність зробити необхідні інвестиції, співробітники проекту "Глобальні бібліотеки" в Україні розробили план поїздок, щоб протягом двох місяців охопити всі області держави. Під час візитів працівники також надіються встановити контакти з урядовцями у регіонах, упевнитися, що бібліотекарі, посадовці й населення вірно розуміють ідею "Глобальних бібліотек". Планується заручитися підтримкою місцевих зацікавлених сторін, які, окресливши своє бачення проекту, тим самим допоможуть планувати його впровадження. Оскільки фінансування бібліотек в Україні децентралізоване, то для успішності проекту саме місцеве врядування є найважливішими партнерами, особливо, що стосується співфінансування і з часом переходу на самофінансування.

6 травня експерт зі структурного розвитку Ярослава Титаренко і директор проекту Колін Гуард відвідали партнерів у Житомирі: заступника голови обласної державної адміністрації Черненка Миколу Андрійовича (<http://zhitomir-region.gov.ua/>) і заступника начальника управління культури і туризму облдержадміністрації Таранюк Галину Олексіївну. Директор Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки Валерія Трохименко виступила за значні нові інвестиції у бібліотечну галузь, розповіла що це віддасться сторицею, оскільки ширший доступ до інформації принесе бага-

то користі. В свою чергу Анатолій Ковтонюк, представник IREX у Житомирі, посилаючись на семилітній досвід, перерахував численні переваги вільного доступу до Інтернету, який появився завдяки програмам IATP (Програма розширення доступу та навчання в Інтернет) and LEAP (Інтернет для читачів публічних бібліотек). Одним з яскравих прикладів є проект "Шосте чуття" (що реалізується Програмою Розширення доступу та навчання в Інтернет), в рамках якого проводилося навчання для людей з вадами зору. Цей проект зробив свій внесок у досягнення поставлених областю цілей щодо покращення якості життя людей з фізичними вадами.

Пан Черненко схвально сприйняв ідею проекту і відразу ж зобов'язав членів своєї команди створити план розвитку бібліотек області і бюджет, які б він міг представити на розгляд обласної ради. "Житомирська облдержадміністрація має 42 окремих програми розвитку, проте, на жаль, лише третина з них фінансується сповна", — зауважив п. Черненко. — Оскільки цей проект може допомогти нам досягнути низку поставлених задач і спів-

фінансується із зовнішніх джерел, то, думаю, що у нашому бюджетному процесі він повинен бути найбільш пріоритетним".

13 травня експерт зі зв'язків з урядовими структурами Кароліна Абузарова та директор проекту Колін Гуард їздили у Тернопільську область. Василь Вітенко, директор Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки, познайомив команду із обласними посадовцями. Перший заступник голови обласної державної адміністрації Андрій Фліссак, начальник управління культури ОДА Григорій Шергей, заступник голови обласної ради Олег Вітвіцький — всі висловили слова підтримки проекту і пообіцяли забезпечити співфінансування у тому розмірі, у якому це буде дозволяти обласний бюджет.

БІБЛІОТЕКА МІСЯЦЯ

Назва бібліотеки: Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека
Заснована: 15 листопада, 1939. Зруйнована під час Другої світової війни і вдруге бібліотека відновила роботу у вересні 1944.
Веб-сторінка:
<http://www.library.te.ua>
Director: Вітенко Василь Іванович
Бібліотечний фонд: 600,000
Місія: забезпечувати вільний доступ громадян до вітчизняних і світових інформаційних ресурсів.
Надає населенню безкоштовний доступ до Інтернету: Так!

Директор бібліотеки Василь Вітенко разом з п. Абузаровою та п. Гуардом відвідали Збаразьку районну бібліотеку. Бібліотека знаходиться у приміщенні монастиря, збудованому ще у XVII ст. і прилягає до Успенської церкви. Саме у цій бібліотеці знаходяться 3 комп'ютери всієї районної бібліотечної системи, 2 з яких призначені для публічного доступу. Очевидно, що існує гостра необхідність у більшій кількості комп'ютерів.

Відвідини Тернопільщини стали гарним прикладом підтримки зі сторони обласних та міських адміністрацій і чиновників. Працівники IREX тепер надіються побачити таке ж позитивне сприйняття проекту і готовність допомогти по всій країні. ■

Експертна рада зібралася знову, щоб обговорити різноманітні ключові питання

Офіс "Глобальних бібліотек" в Україні
вул. Горького 23б, офіс 42
Київ 01004

тел/факс:
(380) (44) 287-44-56
(380) (44) 289-34-35/36
Email: gl@kyiv.irex.org

Головний офіс IREX
2121 K Street NW #700
Washington DC 20037

Phone: 202-628-8188
Fax: 202-628-8189
E-mail: gl@irex.org

Скоро з'явиться!
<http://www.bibliomist.org>

IREX
WWW.IREX.ORG

IREX—це міжнародна неприбуткова організація, що адмініструє інноваційні програми для розвитку лідерського потенціалу з метою покращення якості освіти, зміцнення незалежних ЗМІ та сприяння розвитку плюралістичного громадянського суспільства. Заснована у 1968, IREX працює у більш, ніж 50 країнах.

22 і 23 квітня члени Експертної ради зібралися в офісі програми «Глобальні бібліотеки» у Києві, щоб продовжити обговорення, яке допоможе команді проекту розробити план його впровадження.

22 квітня до складу Експертної ради увійшли представники неприбуткових організацій та комерційного сектору. На засіданні піднімалися наступні питання:

- Потенційна участь та ролі зацікавлених сторін з комерційного сектору у роботі проекту;
- Параметри навчальних програм для бібліотекарів;
- Підтримка бібліотек у розробленні їхніх бізнес-планів, щоб з часом вони змогли перейти на самофінансування;
- Підходи до рекламування та маркетингу проекту на всенациональному рівні;
- Як захистити авторські права ресурсів у бібліотеках;

На засіданні, що відбулося 23 квітня, Експертна рада збрала директорів бібліотек і урядовців. Вони в свою чергу обговорювали такі питання:

- Бюджетний процес обласних та місцевих урядів, як можна забезпечити співфінансування для проекту;
- Роль бібліотеки у процесі адвокації і отриманні фінансування;
- Пошук точок перетину і можливість співпраці між бібліотеками, обласними урядами і програмами спонсорської допомоги;
- Можливі вирішення питання тренінгів для бібліотекарів і користувачів.

З обох засідань була винесена дуже корисна інформація, яка допоможе розробити план впровадження програми. Ось, наприклад, рада настійливо наполягала на тому, що навчальна програма для бібліотекарів повинна бути стандартизована на національному рівні, що дасть змогу забезпечити однакову якість та матеріал тренінгів. Також при-

сутні на засіданні погодилися, що правильна реклама і просування проекту є дуже важливими, проте кампанія повинна початися не раніше, ніж власне етап впровадження програми, коли вже будуть відомі цілі та форма проекту.

Експертна рада була створена як незалежний, консультативний орган, який робитиме ключовий внесок у розробку стратегії програми, що збігатиметься з державними пріоритетами. Рада надаватиме політичну та експертну підтримку і поради для впровадження проекту, допоможе будувати партнерство з національними бізнесами, щоб досягнути цілей програми і забезпечити її тривалу життєздатність. Рада складається з професіоналів, представників різних сфер. Ці люди погодилися присвятити свій час програмі, надаючи консультації, допомагаючи прийняти ключові рішення. Члени Експертної ради роблять свій вагомий внесок в успіх проекту. ■

Про нашу команду: Ірина Шевченко

Посада: член Президії Української бібліотечної асоціації (УБА), директор Інституту післядипломної освіти Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Попередній досвід роботи: заступник директора Департаменту мистецтва і регіональної політики - начальник відділу аналізу і прогнозування діяльності бібліотек Міністерства культури і туризму України.

Рідне місто: Народилася і виросла у селі Никифоровка Артемівського району Донецької області

Що Вам найбільше подобається у Вашій роботі? Відчувати себе потрібною.

Що у Вашій роботі найважче? Пробивати стіну нерозуміння.

Де в Україні Ви б хотіли побувати? На Хортиці. Взагалі завжди з радістю відвіую Донеччину, а також

Миколаїв і Харків, де мешкають найкращі друзі.

Чим Ви плануєте займатися на цих вихідних? Ростити онуків та квіти.